

A

1217

—

—

XVII.

—

1963

FOTO

N. R.

PÉCSI JÁNOS

OECONOMIA CONIUGALIS.

COLOSVAR 1580. 8 lev.

SzK I. 171.

Lh.: MTAK - RM 1.4^o 196.

RM 12
196

Pécsi János
Oecon.
conjugalis

Kolozsvár
1580

ŌECONOMIA

coniugalis,

AZHAZÁSOC

életiról való szép ének
mellybe tiszti és kaz

DAGSÁGA MEG LATTZIC.

Ad notam.

Beſéllec Abrahám Attyánknac dolgáról.

NYOMTATOT COLOSVÁRAT

Heltai Gaspárné Műhelyébe, 1 5 8 0.
Eſtendőben:

6
Mlekeštec sokan már az Hazaságról,
Írásokat hattac annac berzéséről,
Hogy Istétől legyé hagyua sóltac arról
Azért bešedemet en is kezdem arról.

Panašom ne légyen czac en arra kerlec,
Hogy súkót malomban en ne hegedüllyec,
Tudom hogy soc sóual en keduet nem téšec,
De ha iót bešellec: hišem kárt nem téšec.

Iò házaságának örömét ki látni,
Akarya, Kereštet annac fel kel venni,
És sokat bekéuel abban meg kóštolni,
Tudgyad házas iffiu így kel šenté lenni,

Tudom hogy iò füllel ešt nem hallod töllem,
De ha Isten veti nyakadra nem verkem,
Noha nem egy aránt réšes minden léšen,
Czac az nyertes léšen, kiuel Isten léšen.

Házaságban táršod azért illyen légyen,
Iò erkölczű, iámbor, és iò nemből legyen,
Engedelmešségben ki neked šolgállyon,
Hogy nemzetének is tištešéget tegyen.

Az ki ešt talállya, hidgye bodog léšen,
Aranya, ezűti bőűšéggel meg léšen,
De Istentől annac meg nyeréše legyen,
Ki másút kešerti nem soc hašna léšen.

Léšen azért méltó az iò házas táršhoz,
Ki rendelü šűuét tištán az Istenhöz,

És magát nem kőti gonos buyafághoz,
 Illyen késülettel kezdgyen házasfághoz.
 Az kazdagság kedues láttyuc most fokaknál,
 Telesben világi foc bolond iffiuknál,
 Az begény iámborság az aytón kiúul ál,
 Nem megyen Piroska Pálhoz, mert begény Pál.
 Mind töriben este az gonos Satannac,
 Kic foc kinczbe vetic hasnát hazafságnac,
 Emberről bölcz kit mond, hallot adomannac,
 Iò házas társ Menyből aszt nem vélic iobnac.
 Istentől hagyatot tisti Házasoknac,
 Mi legyen, meg mondom már az iò Assonnac,
 Czonttyából épüle Eua az Adámnac,
 Segitége legyen azért ó Wránac.
 Vigasztallya ötet somoruságában,
 Ne bosszoncza Wrát az ó haragyában,
 Könnyebicze inkább minden bánattyában,
 Ne forditcza keduet tilto: ágyas kázban.
 Minden iámborságnac Assony szép tárház,
 Legyen iò erkölcsinec be zárlot ladáya,
 Hogy abba meg tesséc másnac is példáya,
 Így az ó hazánac lében iò támaszta.
 Paradiczomban Isten est el rendelé,
 Mikor házasfágot két ember kőst berze,
 Tista életeket hogy nekic keduelné,
 Mint jelen letéuel Wránac is tistelé.

Rólla róuid búual azért aszt erttettem,
 Az mint bent írásból is esembe vettem,
 Élöknecc hogy annya Eua legyen hittem,
 Szép fiac mihellye aszt is meg engettem.
 Omlofsága mellyből Férfiunál épül,
 Ki vót czonttya helyén mert más abból késül,
 Még hólta után is neue neki többül,
 Kárt vall azért az ki heyában hegedül.
 Fánac szép ágai láttyuc embereknél,
 Szőlőnecc gyümölcze kedues mindeneknél,
 Valami dragábbat ismeri drága kőnél,
 Iò termő házas társ hasnasb mind ezeknél.
 Életec Istennec így lében keduében,
 Ha tistafág marad végig életőkben,
 Tista jegyest kéuán Christus seregében,
 Külömben házasoc nem lébnecc keduében.
 Láthad bodogságban az olly háznac Attyát
 Kiuel egyyút látod az iò háznac Annyát,
 Az ki más biróual nem közli tanaczát,
 Hűféggel mutatya czac Wrához magát.

DE FORMA ET DOTE BONA MVLIERIS.

Immár széplégeről többet assonnépec,
 Szólyunc, mellyet itél Világ szép ortzánac,
 Vélóc adot kinczét drága jegy ruhánac,
 Meg mondom ezekben mit alitoc iobnac.

És magát nem kőti gonosb buyasághoz,
 Illyen késűllettel kezdgyen házasághoz.

Az kazdagfág kedues láttyuc most lokaknál,
 Telesben világi foc bolond iffiuknál,
 Az begény iámborfág az aytón kiútl ál,
 Nem megyen Piroska Pálhoz, mert begény Pál.

Mind tőriben este az gonosb Satannac,
 Kic foc kinczbe vetic hasnát hazaságnac,
 Emberről bölcz kit mond, hallot adomannac,
 Iò házas társ Menyből asb nem vélic iobnac.

Istentől hagyatot tisti Házasoknac,
 Mi legyen, meg mondom már az iò Assonnac,
 Czonttyából épüle Eua az Adámnac,
 Segitése legyen azért ő Wránac.

Vigastallya ötet somoruságában,
 Ne bosszoncza Wrát az ő haragyában,
 Könnyebicze inkább minden bánattyában,
 Ne forditcza keduet tilto: ágyas kázban.

Minden iámborfágnac Assony szép tárháza,
 Legyen iò erkölcsinec be zárlot ladaya,
 Hogy abba meg tesséc másnac is példaya,
 Így az ő hazánac lében iò támassza.

Paradiczomban Isten est el rendelé,
 Mikor házaságot két ember kőst berze,
 Tista életeteket hogy nekic keduelné,
 Mint jelen letéuel Wránac is tistelé.

Rólla róuid sőual azért asb erttettem,
 Az mint bent írásból is esembe vettem,
 Élőknecc hogy annya Eua legyen hittem,
 Sőp fiac mihelye asb is meg engettem.

Omlotfaga mellyből Férfinál épül,
 Ki vót czonttya helyén mert más abból késűl,
 Még hólta után is neue neki többül,
 Kárt vall azért az ki heyában hegedül.

Fánac sőp ágai láttyuc embereknél,
 Sőlőnecc gyümölcsze kedues mindeneknél,
 Valami dragábbat ismerb drága kőnél,
 Iò termő házas társ hasnasb mind ezeknél.

Életec Istenec így lében keduében,
 Ha tistafág marad végig életőkben,
 Tista jegyest kéuan Christus seregében,
 Külőmben házasoc nem lébnecc keduében.

Láthad bodogságban az olly háznac Attyát
 Kiuel egyyút látod az iò háznac Annyát,
 Az ki más biróual nem közli tanaczát,
 Hűféggel mutatya czac Wrához magát.

DE FORMA ET DOTE BONA MVLIERIS.

Immár sőplégéről többet assonnépec,
 Sőllyunc, mellyet itél Világ sőp ortzánac,
 Vélőc adot kinczét drága jegy ruhánac,
 Meg mondom ezekben mit alitoc iobnac.

Czodaltác szépségét Görög Helenának,
 Kiért veszedelmé lön az nagy Troyának,
 Szépség miat vesztec földén nagy soc Wrac,
 Kiben ritkán letec neuét iámborságnac.

Iò büvel hűséggel tökélettséggel,
 Iò leány ha fénlíc, Férhöz mehet ezzel,
 Iegy ruhája vagon hidgyed nagy bőűféggel,
 Szépléget se vegyen mástól drága pénzel.

Senki czel czapásza ha nem kedues nála,
 Híza kiúúl sinczen soc helyen állásza,
 Wra keresményét rea nem tziffrázza,
 Hanem iámborsággal őmagát ruházza.

Vegyen példát az iò asszony bent Saráról,
 Abraham Attyánknac iò hűtös tarsáról,
 Vele egyetembe töb bent asszonyokról,
 Mutassa szépségét belső ruházatból.

Czacheában fénlíc, mert az fel töt konttybá,
 Drága gyöngy, iámborság ha nincz az asszóbá,
 Istennél nincz semmi nagyob drágaságban,
 Iól öltözöt büvet ha lát Asszonyokban.

Czalakoznac sokan sem vesztő tziffrában,
 Kic gyakorta valnac nagy kárt házasságban,
 Mikor a szép asszont lattyac más formában,
 Bankodnac rof fakot hogy vontác nyakokban.

El hányo beszédet Asszony táuoztalson,
 Tökellertes beszéd ő nálla maradgyon,

Mérge

Mérge fű módgyára haragya ne árczon,
 Gonos asszonnál nincz mérge s fű vilagon.

Sorgalmatos háza gongyára mindenben,
 Az iò asszony esse nem forog az pintben,
 Páuat nem köueti az tarka köntösben,
 Hosszu singet sem tart Wra erbenyében.

Sokan edényeket vassal erőstic,
 Belé töt kinczeket kic erősen feltic,
 Iò asszonnál ninczen erősb láda hóltig,
 Ha ő benne Wra meg nem czalatkozic.

Végre állásában az asszonyállatnac,
 Határozás legyen tilalma Bayának,
 Wra mit mond, ellen ő ne álllyon annac,
 Hogy ne legyen oka Wra haragyanac.

Mert gyakorta eset tudgyuc emberc köst,
 Asszony nyeluc miat vallot kissebseget,
 Azért az ollóual ne vághyon nagy rendet,
 Wratól halgafson vgy vall tiszteiséget.

Abigail asszony példayát köueséc,
 Wroknac haragyat lagy irral kötözzéc,
 Hogy soc czate pate köstoc ne hallafséc,
 Asszonyoc dagallya othon temetteséc.

Töb szépséget ennél valamit magadban,
 Gondolhatz meg talalsz kit az iámborságban,
 Az iegy ruha mellet vegyed házasságban,
 Házastársod léfen így nagy kazdagaságban.

Rendic

Rendit minden asbony azért óltalmazza,
Ékes öltözetben életét mutassa,
Iò erkölcsből legyen babot szép palástya,
Mellyel fődőb:resséc rayta szép ruhája.

Iól meg lálsad iffiu im hallod magadban,
Kazdagfág és szépég mi legyen asbonyban,
Kendezõt áll ortzát v:áld meg asbonyban,
Mint Isten formálta v:gy fogad házadban.

DE FRVCTV MATRIMONII.

Már szép gyümölcséről bollyuc házasságnac
Mellyből ismerhettyuc drága vóltát annac,
Hasnát meg kóstolod gyümölcs termő fádnc,
Ha tetzic bayadnac v:gy itiled iónac.

Ótalmára vagyon el dőlő föuénec,
Az iò támasz vagyon nagy hasnára kertnec,
Első hasna legyen azért házasságnac,
Hogy erőtlenséget támaszác egymásnac.

Nem tudgya kéuánni est az tudatlanság,
Iouát sem böczüli annac az bolondság,
De ha meg gondolná, nincz nagyob dragaság,
Ha fiakat terem embernec házasság.

Isten hogy két embert teremte meg áldà,
Mindennél előbb est meg paranczolà,
Hogy b:aporodgyanac nekic est meg hagyà,
Mellyben házasságnac hasnát meg mutatà.

illyen

Illyen szép gyümölcszel azért asbalokat,
Az kic ékesitic hogy környül fiokat,
V:retic, feleytic nagy soc bánattyokat,
Attyac, mikor lattyac szép vnokáyokat.

Tüköre világnac à szép Napnac fénye,
Kire néz ez földön minden ember semc,
Világoiság nélkül hasontalan lenne,
Illyen gyümölcs nélkül embernec cete.

Hallásra nincz keduesb édes attya neunél,
A mellet berelmesb az szép anyya neunél,
Attyac ó fiaktól hallyac est iò keduel,
Mennyei Attyánkat is tisztellyuc ezzel.

Olyan drága hasna ninczen semmi fánac,
Mint ez iò fiakban vagyon az Attyaknac,
Istápya lón Ioseph begény vén Iacobnac,
Ez vólna iò tisti az iambor fiaknac.

Mondgyac hogy à begény Fraterc v:tallyac,
A bent házasságot ó közöttec tilttyac,
Istennec berzését semminec alittyac,
Czac kedueséc nállac à szép búz Apatzác.

Az Klastromban begényec sokat koplalnac,
Az sós viza mellet özuegységet tartnac,
Szentec, de hozzáyc Zestrac közöl laknac,
Özuegységeket hogy iobban titkolhasác.

Életeket Isten nyiluan nem kedueli,
Házasság rontóknac, söt igen gyúlóli,

B

Ördög

Rendit minden affony azért óltalmazza,
Ékes öltözetben életét mutassa,
Iò erkölcsből legyen babot szép palástya,
Mellyel fődőb:esséc rayta szép ruháya.

Iól meg lálsad iffiu im hallod magadban,
Kazdagfág és szépseg mi legyen affonyban,
Kendezöt áll ortzát vátald meg affonyban,
Mint Isten formálta vgy fogad házadban.

DE FRVCTV MATRIMONII.

Már szép gyümölcséről bollyuc házasságnac
Mellyből ismerhettyuc drága vóltát annac,
Hasnát meg kóstolod gyümölcs termő fádna,
Ha tetzic bayadnac vgy itiled iónac.

Ótalmára vagyon el dőlő föüénec,
Az iò támasz vagyon nagy hasnára kertnec,
Első hasna legyen azért házasságnac,
Hogy erőtlenséget támaszác egymásnac.

Nem tudgya kéuánni est az tudatlanság,
Iouát sem böczüli annac az bolondság,
De ha meg gondolná, nincz nagyob dragaság,
Ha fiakat terem embernec házasság.

Isten hogy két embert teremte meg áldà,
Mindennél előber azt meg paranczola,
Hogy baporodgyanac nekic azt meg hagyà,
Mellyben házasságnac hasnát meg mutatà.

Illyen

Illyen szép gyümölcs azért asfalokat,
Az kic ekesitic hogy környül fiokat,
Vltetic, feleytic nagy soc bánattyokat,
Attyac, mikor lattyac szép vnokáyokat.

Tüköre világnac à szép Napnac fénye,
Kire néz ez földön minden ember bemec,
Világoiság nélkül hasontalan lenne,
Illyen gyümölcs nélkül embernec cete.

Hallásra nincz keduesb édes attya neunél,
A mellet berelmesb az szép anyya neunél,
Attyac ó fiaktól hallyac azt iò keduel,
Mennyei Attyánkat is tisztellyuc ezzel.

Olyan drága hasna ninczen semmi fánac,
Mint ez iò fiakban vagyon az Attyaknac,
Istápya lón Ioseph begény vén Iacobnac,
Ez vólta iò tisti az iambor fiaknac.

Mondgyac hogy à begény Fraterrec vttallyac,
A bent házasságot ó közöttec tilttyac,
Istennec berzését semminec alittyac,
Czac keduesec nállac à szép búz Apatzác.

Az Klástromban begényec sokat koplalnac,
Az sós viza mellet özuegyiséget tartnac,
Stentec, de hozzáoc Zestrac közöl laknac,
Özuegyiségeket hogy iobban titkolhasác.

Életeket Isten nyiluan nem kedueli,
Házasság rontóknac, söt igen gyűlöli.

B

Órdög

Órdög szerzésének a bent Pál nevezzi,
Mert a noc búveket mind iól által nézi.

DE OFFICIO VIRI ERGA VXOREM.

Befédünkben azért még is házassokra,
Tertúnc, mert házasság hasznát ézac azokba,
Láttuoc, mint tistiben iáryon álllyunc arra,
Iò házas ferfiu, hogy légyen iò gaz da.

Vetec életében meg lássa ne eséc,
Igaz szereteti tartáshoz ielenyéc,
Isten épületi az, ne kételkedgyéc,
Szentül vgyeközzéc hogy ő velle lakgyéc.

Diczi retet vesen Isten elöt ebben,
Mértékletességet ha tart életében,
Gyarlo edennyel büs ember ved esedben,
Meg ne töryed mert kárt vállal az tiedben.

Azért haragyokat olly határban tarczác,
Férfiac, bűneket ha tartoknac lattyác,
Minden adósságot mindgyant fel ne royác,
Eggyüt kel aggani vetec aít gondollyác.

Iöuendöben mint iár ember aít meg lássa,
Hogy haragya miat ne romollyon tartá,
Fog lokáig lenni velle maradása,
Haragyanac lében ackor meg banása.

Gondgyát ha viseli ő feleségének,
Sokat kel engedni eretleniségének,

Nagy

Nagy Som páltza nem kel iò asszony embernek,
Aít azért vgy tarczad mint tágyát testednek.

Regulay at sépen eleiben adgya.

Férfiu mert neki elötte iaróya,
Simon biro mrgét fel vetni ne hadgya,
Mint iól tanithása légyen arra gongya.

Az elöt nyillat melly nehéz hátra vonni,
Visza vono assont nehéz tanítani,
Sem harag, sem sép sò ha nem kezd ot fogni,
Bekéuel az ollyant kel neked sénuedni.

Tanito Scolánac bölcz Socrates mondgya,
Gonos asszonyokat mert tanitnac abba,
Pacientiára ha ki meg álhattya,
Sentecc közzé magát az be sámlalhattya.

Iryác hogy oneki két felesége völt,
Myrto, és Xantyppe, ez két iò asszony völt,
Xantyppe ablakról nyakon öttötte völt,
Barati est latuan, nekic így felelt völt.

Tudom vala dörgés vián hogy viz eséc,
De nem tudtam reám honnet köuetközzéc,
Azért minden ember rólla gondolkodgyéc,
Viz elöt ideyén ő be takarodgyéc.

Volt fontani, sòsi ségény vén iámbornac,
Morgo feleségi mint ötet tartottác,
Vstökön is gyakran ségént meg vondostác,
Czodáalom nem hasnált, meg is mint hizlaltác.

B 2

De

10
De mind ebből bölczec írásokba mongyác,
Engedelmességnek példáját tanullyac,
Bölcszec közzé azért ők aßt nem fámlallyac,
Ki nem akar túrni, mindenec meg hallyac.

Iacob Patriarchát például vegyetecc,
Ti feleségeket hogy úgy befelestecc,
Fogyatkozásokba sokat fei vegyetecc,
Mint Lea vaklagát Iacob benvedgyetecc.

Nincz kövekben írýac dragáb Vnionál,
Az házafoc közöt erős befeletetnél,
Mint az kő erzetel el véß semmit használ,
Igy befeletet nélkül házafság sem használ.

DE EDUCATIONE LIBERORVM.

Isten ayándéka házafság gyümölcsze,
Azért az fiakat Attyac más törüente,
Ne taniczác, hanem Wnác felelmére,
Haylo veßő ninczen gyermek felelmére.
Stollasában nyelüet gyermek zabolázza,
Ideyén Attyaknac legyen arra gongya,
Mert nem kiczin dolgot bístac az Attyakra,
Ha restec, az tístöt Isten adgya masra.

Életöc rövidül az gonosfiaknac,
Kic tanitáfsokat nem veßic Attyoknac,
Iollehet gyakorta okot arra adnac,
Attyac, hogy kedueznecc ő gonosflágoknac.

Régi

11
Régiektől példát vehetnecc magoknac,
Tanitáfsá mint vólt náloc iffiuságnac,
Magoc viselésbe módgya vólt azoknac,
Tístességet véloc hogy ők valhassanac.

Gongyoc nagyob nekic az iffiuságra vólt,
Licurgus is Polgarinac aßt hatta vólt,
Kiczin korokban soknac az iámborífagot,
Nyernénecc magoknac így nagy nemességet.

Oluaftuc Romában is illy sokáfoc vólt,
Iffiuságot ióra mint tanitottac ot,
Mellyekre varrottac mert az veres bárfont,
Ra nézuén köuetnecc a semérmességet.

A bölcz Salamon is írýa aßt könyüében,
Iöindulat legyen az kiczin gyermekben,
Téy korában válic az iö turo mellyben,
Léßen, mint hallottuc eßt példa befeletben.

*Író Fiakat ritkán mire hogy most halunk.
Író Példát atyáknak, mertt kényszer Latinok.
Az gonosz holonak, gonosz Fiát hallunk.
Fizetnek iffiakat, ez okka hogy Latinok.
Oltot fiait ember kertében Heüclý.
Arralmasz emeret, de vinnile, le metely.
Fgenes karoboz azat Szepen kötozý.
Hogyon ne noicón, his korában Felv.
Azt minden atyák gondot gyermekükre,
úgynecc addig az ö Fellekro.*

Mig haylandóc addig vigyéc ió erkölcsre,
Ne rúlsanac végre nagy veszedelemre.

Nagy sám adásfoktól ók meg menekednec,
Ha ió tanítóyoc léfnec gyermekek nec,
Tibátalan fióknac benec nem örül nec,
Igy léfnec keduében vélóc az Isten nec.

Nem adatic dragáb adomány Istentől,
Kit bép magzattock al látogat Mennyeكبől,
Nem tiédre viselsi gondot felly Istentől,
Ha életét veszed, sámot vében arról.

El vesendő marhát keresnec fióknac,
Bolond attyac kiért nagy fokot fáradsnac,
Hóltoc után nekic iót keuelet hadnac,
Czac légyen loc pénzóc kinec csiozzanac,

Peldat bent írásban rékozlo fiúról.

*nevetnek az atiak az Szabolcsnak aból
Hogy karth ne vallianak nagyot az Fiakból
Adianak nagyob vést nekik iamórságból
Ember gondot úfely tezepléamódra
Ha Isten dac uelle tamizb minden iora
Ne bozassad cötet az Húval koda sru
Mert túnyasag okett ad az gonozságra
Czhalat hoznac Sokan leam Szpseben
Himn Réian ferót Rohain kezében
nagy telnem tórtó orsó Pergetesben
Kétköny Berhet Szab írat, hamisen az erzem
ben.*

*Stallottu k regenten Mathe Deak Varnak
Szabolcsban szottek, Lara keves haznal.
Mer az Feltege nem gyaltorok maqat:
Fommalul vitata, ginge Szep ker Maria t.
fo Leamnak Izen amak Duzirety.
Ha clo mester segyel magat ekkessity.
Meli bol miy esmeriek miy Legien feo Tizty.
Fommal hoz Szóves sz Legyen Szeretety.
Olian Leamodat miy kezedei vagyon.
Hogy ió Fokler seuel Tizte sseget Valion
Utanna minden wt. Duzhretet Szagron.
Ftalimmat. szentol, végre Velled Klarion.*

*Nagy sok ioral Isten hazza sokat Lassa.
Memből raitek legyen neky Szep Aldassa.
Kozziben, az acnez Satant ne Boz sara.
Szeretetnek kévrtök Legyen maradassa.
Az ky enek löte, ezt egy ió kedueben
meghállalod nehet, az kersek Feiben.
Foltot Embere nek Alia Förrömben.
Hogy hazza saga Legien Isten kezében.*

Fris

[Faint, mostly illegible handwritten text in a cursive script, likely Hebrew or Yiddish, covering the upper and middle portions of the left page.]

M. ACADEMIA
KÖNYVTÁRA

PÉCSI JÁNOS

OECONOMIA CONIUGALIS.

COLOSVAR 1580. 8 lev.

SzK I. 171.

Lh.: MTAK - RM 1.4^o 196.

FINIS
VICI